

Тетяна ЖАЛКО,
канд. філол. наук

КУЛЬТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КНИГИ: СУЧАСНА КНИГОВИДАВНИЧА КОНЦЕПЦІЯ

Українська книга є невід'ємною складовою світової культури, феноменом загальнонаціонального культурного процесу, бо протягом історичного розвитку набула авторитету і слави в усьому світі. Своєю могутньою духовною силою просвітницького і патріотичного впливу на читача, талантом і розумом її творців утвердилася як джерело невичерпної мудрості багатьох поколінь.

Останнім часом, у зв'язку із активізацією книговидавничої діяльності, окреслюється зростання вимог читачів щодо якості самих видань (береться до уваги не лише їх зміст, а такі аспекти як художнє оформлення, ілюстрування та графічне втілення). На початок третього тисячоліття у нашій державі утворилася плеяда професійно підготовлених видавців та друкарів різних форм власності, які майстерно продовжують традиції своїх попередників на ринку книговидавництва, продукуючи чимало доброякісних, конкурентоздатних на європейському рівні книг. Це засвідчують численні книжкові ярмарки, виставки, форуми видавців, де чимало за тематикою, цільовим і читацьким призначенням книг, які досить стрімко завойовують прихильність читацької аудиторії.

У науковій та спеціальній літературі досить часто ми зустрічаємось із великою кількістю найрізноманітніших професійних понять та їхніх похідних (“книга”, “книжна справа”, “культура книги”, “мистецтво книги”, “типографічне мистецтво” та ін.). Однак і до сьогодні ці терміни не знайшли належного наукового трактування.

Актуальність обраної теми зумовлена тим, що, на нашу думку, нині варто основну увагу приділити не кількості видань, випущених у світ, а дати якісну оцінку таким аспектам книговидавничої справи як поліграфічне втілення авторського оригіналу, рівень редакційно-видавничого опрацювання, добротність і правильний підбір ілюстрацій, технічне оформлення книги.

Мета статті – з'ясувати поняття “культура книги” та дослідити її сучасну книговидавничу концепцію.

© Т. ЖАЛКО, 2009

Термін “культура книги” вживається досить часто у працях із книгознавства та редагування як українських, так і зарубіжних дослідників, але мало хто з науковців подає його обґрунтоване тлумачення. Окрім того, нема єдиної думки щодо цього питання, та й спроби оцінити таке явище як культура книги залишаються не чим іншим, як лише спробами. Культуру книги (видання) як систему практично ніхто не розглядає, тому і класифікаційні ознаки розкидані по різних працях і в багатьох випадках носять суперечливий характер. До того ж, ці терміни до кінця 90-х років не фіксувалися спеціалізованими словниками, передусім такими як енциклопедичний словник “Книгознавство” або ж “Тлумачний словник українських видавничих та поліграфічних термінів”.

У наукових працях А. Сідорова, В. Гульчинського, С. Пайчадзе, М. Ляхова, М. Сікорського, А. Мільчина, В. Барикіна та інших теоретиків і науковців ми знаходимо пояснення терміну “культура книги”, однак наведені визначення належним чином не висвітлюють усіх аспектів явища. Так, наприклад, визначний книго- і мистецтвознавець АН Росії А. Сідоров визнає книгу і, відповідно, культуру книги як частину світової і вітчизняної культури. “Культура книги – це частина суспільної культури визначеного періоду. Ми зобов'язані уміти і виділяти у книзі її неповторні індивідуальні риси і поряд з цим бачити їх спільність, невід'ємність історії книжної справи в цілому від історії розвитку суспільства” [12; 10].

Аналогічні погляди стосовно поняття “культура книги” відстоював російський науковець В. Гульчинський. Зважаючи на це, він пропонував розглядати її “як історично обумовлену суспільну діяльність з метою створення, розповсюдження, використання і збереження книги та інших носіїв інформації. Через культуру суспільства з культурою книги пов'язані і її взаємообумовлюють продуктивні сили та продуктивні відносини, політичні та юридичні підрозділи (соціальні інститути, організації та заклади), визначені форми свідомості людей” [6; 12].

Оригінальне визначення цього терміну подав С. Пайчадзе: “Культура книги – це рівень, досягнутий книжною справою разом з традиціями та реаліями, які склалися історично у відношенні народу до книги (і друку загалом) у конкретній країні (або регіоні) на певному щаблі розвитку суспільства” [9; 4]. По суті справи, культура книги є показником рівня технічного розвитку держави і свідчить про інтелектуальний потенціал населення, у тому числі на окремих територіях його проживання.

Беручи до уваги історико-соціологічні аспекти культури книги, А. Рейтблат [9] це поняття, так само як інші автори, пов'язує з книжною справою і соціальною роллю літератури (автор – видавець – продавець книг – читач – бібліотекар – критик).

М. Сікорський пише: “Культура видання складається з комплексу показників, які забезпечують найефективніше використання книги читачем: оптимальний обсяг, доцільний науково-довідковий апарат, що підвищує її інформаційні можливості, раціональне сучасне оформлення, доброякісне поліграфічне виконання, відповідність усіх елементів побудови книги загальному типу видання” [13; 49]. Отже, першочергово автор наголошує на ефективності використання книги, зручності видання для читачької аудиторії. Це повністю відповідає книгознавчому функціональному методу, започаткованому М. Сікорським та втіленому у його працях.

Погоджується з такою позицією й А. Мільчин. Поняття “культура книги” науковець трактує як “таке втілення літературного процесу в книжкову чи іншу друковану форму, при якому читач та загальноспоживачі видання не зазнали б яких-небудь технічних труднощів при його пошуку, читанні, вивченні чи іншому використанні (наприклад, при наведенні довідок)” [8; 9]. І далі: “Є чимало шляхів поліпшити книгу, зробити її такою, щоб у ній можна було швидко, легко, без технічних перешкод навести довідку, вибрати відомості, знайти оповідання, розділ чи параграф, іншими словами, піднести культуру книги” [8; 25]. Зауважимо, що передусім автор турбується про зручність використання видання, його ефективність, створення оптимальних умов для роботи з ним, ототожнюючи ці аспекти з культурою книги. Але, дослідник не подає належного потрактування і уникає конкретизації власного розуміння “культури книги”.

У деяких публікаціях науковці, зокрема В. Барикін, наголошують на складності проблеми культури книги. Кожна книга – це, по-перше, сукупність знаків, джерело інформації, а по-друге – це естетичний об'єкт, який містить у собі елементи краси. Вони виявляються індивідуально за допомогою використання ілюстрацій, кольору, шрифтів тих чи інших гарнітур та кеглів, оригінального компоновання простору сторінок та розворотів тощо [2; 112]. Згодом у статті “Культура книги”, яка вміщена у новітній енциклопедії “Книга”, В. Барикін уперше подає наукове тлумачення цього терміну на основі системного методу: “Культура книги – поняття видавничої практики, а також теоретична концепція про гармонійну єдність змісту книги та її форми, що досягається за допомогою певних засобів і прийомів. На

відміну від власне “мистецтва книги”, яке використовується на шляху від автора до читача художньо-естетичний інструментарій, культура книги базується на семантико-філологічному та філософсько-соціальному боці розуміння (сприйняття) тексту, що знаходить втілення, зокрема, у терміні “апарат книги” [1; 354].

Останнім часом чимало дослідників прагнуть поєднати у визначенні поняття “культура книги” різні аспекти – і зручність використання її читачем, і доцільність залучення тих чи інших елементів науково-дослідного апарату, і якість художньо-технічного оформлення, не виділяючи жодного з них як пріоритетної складової та оминаючи увагою поліграфічне втілення книги [15; 30]. Думку Н. Черниш прекрасно ілюструє таке тлумачення: “Культура видання – ступінь відповідності видання (усіх його складових) завданням найбільш ефективного користування ним. Висока культура видання забезпечується: по-перше, наявністю всіх елементів, необхідних для повноцінного використання видання різними читачами; по-друге, таким вибором змісту і форми цих елементів, при якому будь-які операції читача з виданням (наведення довідок, орієнтація у структурі тощо) могли б здійснюватися максимально швидко й успішно: по-третє, доцільним і водночас цінним з мистецького боку художньо-технічним оформленням видання” [15; 98].

Вважаючи, що трактування поняття “культури книги” – одне із невирішених завдань книгознавства, В. Гульчинський зробив спробу визначити її структуру, але при цьому він фактично назвав усі складові книжної справи:

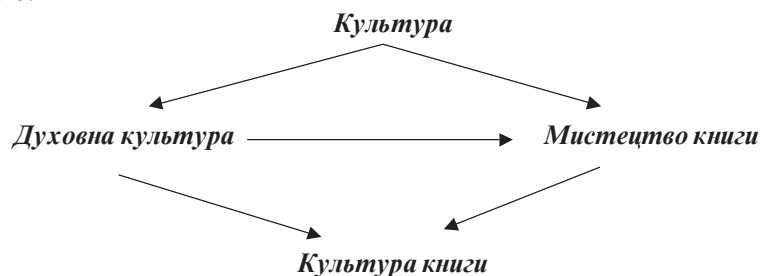
- матеріально-технічна база;
- духовна та естетична цінності загальної культури, які знайшли відображення у книзі і через книгу;
- творча діяльність, спрямована на “пізнання книги”, книжної справи і книгознавства;
- підприємства та організації книжної справи та книгознавства;
- освіта, виховання та пропагування книг;
- художня культура книги [6; 13].

Деякі науковці (В. Ляхов, А. Гончаров, О. Панченко, В. Васильєв, М. Кукушкіна) мистецтво книги ототожнюють з культурою видання, при цьому основну увагу приділяють естетичним якостям. Так, наприклад, вважаючи, що “мистецтво – це проблема, яка торкається у першу чергу таких важливих понять як твір і автор, як книга і письменник” [10; 166], академік О. Панченко фактично ставить знак рівності між мистецтвом книги, культурою книги і книжною справою.

В. Ляхов у своїх працях оперує такими термінами як “мистецтво книги”, “мистецтво оформлення книги”, “культура книги” та ін. До поняття “мистецтво книги”, наприклад, він відносить в якості творчої діяльності художнє конструювання, книжну графіку і типографічне мистецтво. “Художня конструкція книги живиться не лише досягненням мистецтва, але і даними багатьох наук та наукових дисциплін – соціології, психології, економіки, педагогіки, окремих положень інформації, кібернетики і теорії візуальних комунікацій” [7; 54]. До широкого кола спеціалістів, які працюють у книжному мистецтві, В. Ляхов відносить художніх і технічних редакторів, оформлювачів, ілюстраторів і художників-конструкторів книги. У той же час, окрім названих вище спеціалістів, ансамбль книги формують і поліграфісти, а для підвищення культури книги “необхідно, – на думку В. Ляхова, – підняти рівень її видавничого і поліграфічного виробництва” [7; 67]. Як бачимо, для науковця мистецтво книги і культура книги – поняття-синоніми.

Зважаючи на сказане вище, можемо стверджувати, що для прихильників цього напряму домінантою є висока видавнича культура, яка забезпечується вартісним ілюстративним матеріалом та цілісним художнім конструюванням. З цим твердженням варто погодитись, адже поняття “культура книги” значно ширше і передбачає опрацювання не лише форми (внутрішніх та зовнішніх елементів, ілюстрацій, шрифтів, обсягу видання, якості паперу, способу брошурування), а й змісту книги, який для читача є визначальним.

Виходячи із усіх наведених трактувань поняття “культура книги” та суміжних з ним, можемо вибудувати первинну модель взаємопов’язаних елементів, без яких культура книги не може вважатися повноцінною:

Даючи тлумачення поняттю “культура книги”, важливо усвідомити, що її формують три основні блоки: зміст, оформлення та полігра-

фічне виконання. Окрім того, культура книги формується, у першу чергу, якістю основного тексту, поглиблюється складом і змістом елементів науково-довідкового апарату (тобто супроводжувальним текстом). Ця вимога відсуває на другий план проблеми оформлення та поліграфічного виконання, які належать до “мистецтва книги”, що, безперечно, не може бути цілковитого отождоження з культурою видання [15; 30]. Культура визначається не лише структурою книги, внутрішнім оформленням, повнотою і правильністю допоміжного апарату, логічною вмотивованістю художнього оформлення з темою та поліграфічним виконанням, а насамперед змістом авторського тексту, складом і відомостями науково-довідкового апарату. Окрім того, на “формування ставлення читача до твору впливає не лише власне текст, а й відповідне “герменевтичне” оточення (чи, навпаки, ізоляція тексту від адекватної йому поза текстової реальності). Будь-яке видання твору у вигляді книги – це акт культурологічної та історичної інтерпретації, навіть якщо така мета і не ставилась видавцем свідомо. Найважливішу роль відіграє при цьому рівень текстологічної та редакторської підготовки тексту” [1; 354].

Редакційно-видавничий процес – справа досить копітка, яка у кінцевому результаті спрямована на підготовку і випуск того чи іншого виду видавничої продукції. Бездоганна якість редакційно-видавничого опрацювання як важлива складова культури видань різних видів літератури ґрунтовно висвітлена у працях багатьох дослідників. Цінність і необхідність передмов, вступних статей, коментарів, приміток передусім у виданнях наукової та художньої літератури безсумнівна і для працівників видавництва, і для книгознавців, і для читачів. Зрештою, увага до науково-довідкового апарату, розуміння його пріоритетності у формуванні культури книги – це традиція вітчизняного видавничого процесу, закладена ще наприкінці XIX століття [15; 31]. На жаль, сьогодення ставить свої умови, в яких книга стає засобом отримання прибутків, а на полицях книгарень з’являється все більше видань без науково-довідкового апарату. На думку Н. Черниш, пояснення цьому дуже просте – прагнення видавництва заощадити кошти та матеріальні ресурси (йдеться про гонорари авторитетним авторам передмов, вступних статей, кваліфікованим укладачам коментарів та приміток, а також про значні витрати на папір та поліграфію). Сучасні видавці економлять практично на всьому, насамперед на культурі видання. Так, наприклад, київське видавництво “Основа” при перевиданні серії “Зарубіжна класика” не подає ні вступних статей, ні коментарів, ні приміток до авторського тексту [15; 31]. Анало-

гічна ситуація спостерігається у харківському видавництві “Школа” при перевидання серії “Бібліотека пригод”. Такі недоліки у сучасному видавничому бізнесі непоодинокі. До списку недоброякісних у справі книгодрукування видавництв можемо зарахувати харківське “Фоліо” (серія “Українська класика”), івано-франківську “Лілею-НВ” та ін.

Вражають і статистичні відомості перевидань: якщо станом на грудень 2007 року перевидання становили 699 друк. од., тобто 4,8% до загальної кількості назв, загальним тиражем 4661,6 тис. примірників, то станом на кінець грудня 2008 року кількість перевидань значно збільшилась і становила 1057 друк. од., тобто 5,2% до загальної кількості назв, загальним тиражем 3605,6 тис. примірників. Аналогічну картину спостерігаємо і у кількісному співвідношенні перекладних видань: станом на грудень 2007 року загальний тираж їх складав 5855,4 тис. примірників, тобто 12,3% до загальної кількості назв, тоді як станом на грудень 2008 року тираж становив 7907,4 тис. примірників, тобто 16,1% до загальної кількості назв [3; 5].

Вступні статі доцільні та необхідні, передусім, у художній літературі (у виданнях прози чи поезії письменників, історичних романах та повістях, різноманітних збірниках, а також у наукових працях). Якщо видавництво перевидань твори того чи іншого автора, то насамперед потрібен аналітичний розгляд доробку письменника з позиції сьогодення, а не подання факту опублікування. Нове трактування доробку автора в контексті сучасної культурної та історичної ситуації найдоречніше зробити у вступній статті.

З огляду на це, варто звернути увагу на кілька цікавих видавничих проєктів останнього часу – “Запізніле вороття” київського видавництва “Наша культура і наука”, яке вперше знайомить українських читачів з досі неопублікованою спадщиною та унікальними зарубіжними першодруками Івана Огієнка. “Ad Fontes” (“До джерел”) львівський “Світ” – серія, що знайомить широкий загал з українськими перекладами творів білоруського поета М. Богдановича, класика польської літератури Ю. Словацького та ін [15; 31]. Натомість київське видавництво ТОВ “Школа” презентує дві, на нашу думку, цікаві серії для середніх шкіл “Бібліотека шкільної класики” та “Шкільна хрестоматія”, у яких окремими книгами подає творчість того чи іншого письменника або поета. Добір текстів, поданих для друку, обумовлений шкільною програмою з української літератури. Окрім того, кожна книга містить вступну статтю, у якій коротко і в доступній формі розповідається про основні віхи життя і творчості автора.

Вступні статті до окремих книг спонукають замислитися над долею письменників та їх творів, усвідомити вагомість творчого доробку, переконливо змальовують індивідуальні особливості кожного із авторів.

В останні роки спостерігається тенденція до зменшення на полицях книгарень, книжкових ярмарках, численних виставкових стендах друкованої продукції ряду російськомовних видавництв. Навіть у кількісному еквіваленті співвідношення книг, виданих українською та російською мовами, показова: станом на грудень 2008 року українською мовою видруковано 13695 друк. од., загальним тиражем 27846,8 тис. прим. Російськомовна друкована продукція станом на грудень 2008 року становить 4955 друк. од., загальним тиражем 18908,3 тис. прим. [3; 6] Однак, це не означає, що видавці Російської Федерації припинили поставку книг в Україну. Тим більше, не беремося стверджувати, що зменшився попит на російськомовну книжкову продукцію (в основному художня, довідкова література та шкільні підручники). Таку ситуацію можемо пояснити рядом чинників: 1) деякі видавництва Російської Федерації змогли отримати від Міністерства освіти та науки грифи на видання шкільних підручників; 2) окремі з них співпрацюють із українськими книговидавцями і досить успішно. До прикладу, видавництво “Махаон-Україна” видає розкішно ілюстровані серійні видання кращих книг “Велика ілюстрована енциклопедія школяра”, “Планета земля”, “Жива планета”, “Все про все на світі”, “Прочитай мені казку” тощо.

Що ж до якості авторського тексту, то чи не найбільше труднощів у видавців виникає щодо художніх текстів, зокрема, при перевиданні класичних творів зарубіжних та вітчизняних авторів (а нині, як свідчать статистичні відомості, саме перевидання посідають чільне місце серед пропозицій багатьох видавництв – і спеціалізованих (харківське “Фоліо” чи київський “Юніверс”), і тих, де художньо-літературні видання з’являються не так часто (львівські “Світ” чи “Основа”)) [15; 30]. Здійснити на високому рівні редакційно-видавничу підготовку авторського оригіналу для перевидання – справа складна, вона вимагає не лише часу, а й належної фахової кваліфікації працівника та значних фінансових витрат.

Головною причиною низького рівня опрацювання науково-довідкового апарату видань різних видів літератури є недостатня фахова підготовка редакторських кадрів, відсутність у них чіткої методології щодо залучення певних елементів супроводжувального тексту. Працівник редакторсько-видавничого цеху має отримати гуманітарну ос-

віту, яка передбачає набуття знань з таких дисциплін як історія, філософія, культурологія, економіка, психологія, логіка, правознавство, українська й зарубіжна літератури. Окрім того, він повинен бездоганно володіти державною та однією-двома іноземними мовами. Редактор-видавець повинен не лише вміти редагувати різні види тестів та вносити правки, а й вміти перевіряти тексти у відповідні формати, вдосконалювати його, вміти працювати з ілюстративним матеріалом.

До причин низької культури книги відносимо розбалансований механізм застосування єдиних видавничих стандартів. Важливість їх дотримання обумовлюється кількома чинниками: 1) за цим визначається рівень культури національного видання, професіоналізм тих, хто створює книгу, якість редакційно-видавничого і книготорговельного процесу в цілому; 2) повнота, зручність, точність і лаконічність інформування потенційного читача кожного видання; 3) знання і бажання дотримуватися вимог стандартів виводить кожного книговидавника на відповідний рівень розвитку і залучення певної книжкової продукції до загальносвітового визнання. Маючи власні стандарти на випуск друкованої продукції, держава на законних правах посідає належне місце серед книговидавничих набутоків інших країн світу. Однак, як слушно зауважує М. Тимошик, “у такій важливій ділянці як практичне застосування видавцями стандартів панує повне безладдя і хаос” [14; 78]. Одні видавництва продовжують користуватися радянською системою видавничих стандартів, другі – взяли за основу стандарти, розроблені у Російській Федерації, треті взагалі відмовилися від будь-яких правил та умовностей і оформляють книги так, як вважають за потрібне. У статті ми наводили приклади неякісних видань та перевидань. Що ж до видавничих стандартів, то книговидавці нерідко роблять помилки при оформленні титулу, звороту титулу, реквізитів видання, обкладинки і т. ін. До прикладу, київське “Всеуви́то” у 2001 році розпочало видавничий проект “Усе для школи”: в окремому виданні про творчість одного письменника подаються програмні тексти, пояснення, ілюстрації, завдання та тести. Перший випуск – “Леся Українка”. На обкладинці автора не зазначено; на титулі вказано – Віра Агеєва; на звороті титулу вона вже названа автором-упорядником, а знак охорони авторського права вказує, що вона написала лише вступну статтю до книги [14; 79]. Подібних прикладів можна навести чимало.

Усе це разом взяте викликає занепокоєння у сучасних книговидавців, оскільки в умовах, коли за підготовку та випуск книг беруться ті, хто і до сьогодні немає професійних навичок, але прагне посісти

свою нішу в галузі книговидавництва, насичуючи ринок низькопробною та неякісною з точки зору культури продукцією, набуває особливої гостроти. Певною мірою зарадити такій ситуації можна прискоренням розробки нових вітчизняних видавничих стандартів.

12 січня 2009 року Президентом України Віктором Ющенко був прийнятий Указ “Про деякі невідкладні заходи щодо підтримки культури і духовності в Україні” (№ 6/2009), яким передбачено випуск книжкової продукції за програмою “Українська книга”, культурологічних та літературно-художніх періодичних друкованих видань, ... забезпечення потреб населення у творах класиків української літератури, у тому числі в перекладі мовами національних меншин, довідкових та інформаційних виданнях (енциклопедії, словники, довідники тощо) [4; 41]. Маємо надію, що цей указ забезпечить умови для ефективної роботи українських книговидавців з метою підтримки культури і духовності нашої держави.

Таким чином, у сучасних умовах розвитку видавничої справи культура книги посідає одне із важливих етапів створення якісної книжкової продукції. Сучасна книговидавнича концепція культури книги повинна базуватися на системному підході, котрий передбачав би широке розуміння цього поняття і включав би цілий блок питань творчого характеру: структура, зміст книги, рівень її загального і фахового редагування, повнота і правильність допоміжного апарату, логічна вмотивованість художнього оформлення з темою, читацьке призначення.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Барькин В. Е.* Культура книги / Книга: Энциклопедия. – М., 1999. – 1354 с.
2. *Барькин В. Е.* О культуре издания книги // Книга: Исследования и материалы, 1983. – Вып. 47. – С. 110 – 118.
3. *Буряк С.* Книговидання – 2008: аналіз і прогноз випуску книжкової продукції // Вісник Кн. палати. – 2008. – № 12. – С. 4 – 8.
4. Вісник Кн. палати. – 2009. – № 1. – С. 41 – 42.
5. *Гальченко М. Г.* Книжная культура. Книгописание. Надписи на иконах Древней Руси: Избранные работы. – СПб., 2001. – 495 с.
6. *Гульчинский В. И.* Книжная культура и ее источники // Шестая Всесоюзная научная конференция по проблемам книговедения: Тезисы докладов. – М., 1988. – С. 11 – 13.
7. *Ляхов В. Н.* О художественном конструировании книги. – М., 1975. – 95 с.

8. Мильчин А. Э. Культура книги: Что делает книгу удобной для читателя. – М., 1991. – 323 с.
9. Очерки истории книжной культуры Сибири и Дальнего Востока. – Т. 1: Конец XVIII – середина 90-х годов XIX века. – Новосибирск, 2000. – 316 с.
10. Панченко А. М. Русская литература в канун Петровских реформ. – Л., 1984. – 206 с.
11. Рейтблат А. И. Как Пушкин вышел в гении. – М., 2001. – 336 с.
12. Сидоров А. А. Об исследовательской работе по истории русской книги // Книга в России до середины XIX века. – Л., 1978. – С. 7 – 10.
13. Сикорский Н. М. Теория и практика редактирования. – М., 1980. – 148 с.
14. Тимошик М. Видавничий бізнес: Погляд журналіста, видавця, вченого. – К., 2005. – 328 с.
15. Черниш Н. На шляху до культури сучасної української книги // Друкарство. – 2004. – № 2 (55). – С. 29 – 32.

АНОТАЦІЯ

Жалко Т. Культура української книги: сучасна книговидавнича концепція

У статті основна увага приділяється аналізу потрактувань вітчизняними і зарубіжними науковцями поняття “культура книги” та суміжних з ним термінів (“мистецтво книги”, “культура видання”); наголошується на складності проблем культури книги та їх комплексному характері, на значущості інформаційної насиченості видання. Досліджуються сучасні проблеми книговидавничої галузі в Україні, зокрема це особливості механізму застосування видавничих стандартів, рівень фахової підготовки редакторських кадрів, а також якість авторського тексту тощо.

SUMMARY

Zhalcko T. The culture of Ukrainian book: modern publisher conception

The article is devoted to the problem of “culture of book”, has the analysis of the concept “culture of book”. It is marked on complication of problems of culture of book and them complex character on meaningfulness of informative saturation of edition. The modern problems of publishing industry are probed in Ukraine, in particular it is features of mechanism of application of publishing standards, level of the professional training of editorial personnels, and also quality of author text etc.

ЗАПРОШЕННЯ ДО СПІВПРАЦІ !

Шановні колеги !

Редколегія наукового збірника “Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах”, який входить до переліку видань ВАК України, запрошує Вас до співпраці. Планується вихід вісімнадцятого випуску збірника. Просимо надіслати статтю (літературознавство, мовознавство) обсягом не менше 0,5 д.а.

ВИМОГИ:

1. Текст повинен бути набраний в WORD (тип файлу – текст у форматі RTF).
2. Ім'я автора та прізвище виділити курсивом у правому кутку сторінки, наприклад:

Надія КОМАРІВСЬКА

3. Через два інтервали подається назва статті (розмір шрифту – 14), наприклад:

МОТИВ САМОТНОСТІ В ЛРИЦІ НАДІЇ КИБАЛЬЧИЧ

4. Через два інтервали після назви друкується стаття (обсяг – не менше 6-ти сторінок. Не більше 2200 символів без прогалін на одну сторінку).

Для визначення кількості сторінок у статті необхідно поділити загальну кількість символів без прогалін у статті на кількість символів, вміщених на одній сторінці, наприклад:
 $25486 : 2200 = 11,5$ сторінок.

5. Літературу подавати пронумерованою у кінці статті в алфавітному порядку згідно стандартів, а покликання – в тексті у квадратних дужках, де вказується номер позиції і сторінка.
Наприклад: [2; 23].

Зразок оформлення використаної літератури:

ЛІТЕРАТУРА

1. Смілянська В., Чамата Н. Структура і смисл: спроба наукової